

Indholdsfortegnelse for bilag

1 Godkendelse af referat	2
Bilag 1: Referat	2
2 Orientering om og drøftelse af dagtilbudslov på udvalgmøde (OKJ)	7
Bilag 1: Forklæde til udvalgmødet den 16_DOCX.....	7
Bilag 2: Beslutningsmemo til rådmand - udvalgmøde den 16_ maj_DOCX	9
Bilag 3: Bilag A - Oplæg til udvalgmøde den 16_ maj 2018_PPTX.....	11
Bilag 4: Bilag B - Baggrund om den nye dagtilbudslov _DOCX.....	20
Bilag 5: Bilag C -Udkast til fælles pædagogisk grundlag for dagtilbud pba møde 1-4_DOCX.....	30
3 Drøftelse af udfordringer i B2019 (HvB).....	37
4 Forberedelse af Byrådsmøde.....	37
5 Evt.	37
6 (Lukket).....	37

Bilagsforside

Dokument Titel: Referat

Dagsordens titel Godkendelse af referat

Dagsordenspunkt nr 1

Referat

MBU - Rådmandsmøde

Dato: 25. april 2018
Tid: 09:15 - 11:30
Sted: Grøndalsvej 2, lok. 1128
Deltagere: Hans van Binsbergen
Ole Kiil Jacobsen
Søren Aakjær
Helle Bach Lauridsen
Jan Præstholt
Hardy Pedersen
Thomas Medom Hansen
Trine Krabbe
Afbud: Henning Mols
Fraværende:
Bemærk: Afbud Henning Mols

1 Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt uden bemærkninger. Det er forventningen, at fra næste rådmandsmøde bliver alle materialet lagt på hjemmesiden når dagsorden sendes ud - og dermed også de ikke godkendte referater, hvilket der gøres opmærksom på på hjemmesiden.

2 MBUs bemærkninger til pejlemærker for Rammeaftalen 2019-2020 (OKJ)

Jan Kirkegaard og Louise Dam Overballe deltog

Punktet var sat på dagsordenen med henblik på godkendelse af forslag til bemærkninger fra MBU til rammeaftale på det specialiserede social- og specialundervisningsområde.

Kommunalbestyrelserne og regionsrådet i hver region indgår hvert andet år én samlet rammeaftale på det specialiserede social- og specialundervisningsområde. Rammeaftalen skal sikre fælles principper for koordinering, styring og udvikling af de kommunale og regionale tilbud. Byrådet skal årligt kommentere på rammeaftalen. MBU har én institution, som hører under rammeaftalen.

PPR har udarbejdet forslag til bemærkninger, hvor MBU generelt bakker op om pejlemærkerne, men foreslår at supplere med et pejlemærke vedrørende psykisk sårbarhed blandt børn og unge i en bredere forstand.

Rådmanden godkendte bemærkningerne og er enig i, at det er vigtigt med et pejlemærke ift. psykisk sårbarhed.

PPR koordinere bemærkninger med MSB, så der fremsendes et samlet forslag til bemærkninger.

Det blev besluttet, at udvalget orienteres skriftligt **(OKJ)**

3 Gentænkning af tilbuddene til børnene og de unge i Gellerup, Toveshøj og Ellekær (SOA / OKJ)

Birgit Møller deltog

Punktet var sat på dagsordenen med henblik på at drøfte, om der er forslag til initiativer, som skal have en særlig bevågenhed og prioritering i det videre arbejde i forhandlingerne om de udsatte boligområder, og som dermed skal fremhæves i notatet til forhandlingerne.

Rådmanden havde en række kommentarer til de enkelte forslag:

- Forslag 1 er helt centralt, da et godt samarbejde på tværs er afgørende for, at tingene kan lykkes.
- Forslag 2 er særligt spændende, men det er vigtigt at være opmærksom på, at der også kan være meget høje forventninger til børnene og de unge hjemmet. Dette kan evt. kobles til forslag 10 'Forventninger til forældrene og forældrekompetencer'.
- Forslag 3 er også et spændende forslag, men er muligvis ikke radikalt nok ift. "værktøjskassen". Spørgsmålet er også, om vi har nok viden om hvad der virker på dette område, og det dermed er den rigtige måde at bruge midlerne på. Det er vigtigt at arbejde med "fortællingerne" om folkeskolerne i lokalsamfundet.
- Forslag 4 og 5, der omhandler sundhedsplejen er ligeledes meget interessante, også set i lyset af, at sundhedsplejen generelt er meget velagtet.
- Forslag 8: Megaworkshops lyder meget dyrt

Rådmanden konkluderede, at vi lader processen køre videre og afventer tilbagemeldingerne fra kvalificeringen, som drøftes på rådmandsmødet d. 9. maj

4 Budget 2019 (OKJ)

Maria Schou og Toke Agerschou deltog

Rådmanden indledte med en tilbagemelding fra drøftelserne i budgetforligskredsen mandag. Direktørgruppen har fået 14 dage til at komme med et procesforslag.

Punktet var sat på dagsordenen med henblik på at drøfte de vedlagte udkast til mulige belysninger af de foreløbige budgetforslag samt godkendelse af, at vækststudfordringerne bliver et gennemgående tema i Børn og Unges budgetmateriale

Rådmanden godkendte forslagene som de foreligger på nuværende tidspunkt.

5 Demografiske udbygningsbehov og vækstudfordringer (HP)

Tina Degn og Jacob Hansen Beuschau deltog

Det fremsendte materiale og dermed den årlige gennemgang af befolkningsprognoserne ift. dagtilbud, skole og SFO blev kort gennemgået. Materialet skal danne afsæt for Børn og Ungeudvalgets drøftelse af budgetudfordringer, der knytter sig til demografiske udbygningsbehov og vækstudfordringer i forhold til nybyggeri af yderligere skoler.

Prognoserne udarbejdes bl.a. med henblik på at kunne overholde pasningsgarantien. Prognoserne viser, at der stort set i hele kommunen bliver behov for udvidelse af daginstitutionspladser og skoler.

Rådmanden spurgte ind til prognoserne for Aarhus Ø. Det blev oplyst, at Aarhus Ø hører under Samsøgades Skole skoledistrikt, som umiddelbart godt kan rumme børnetallet ift. prognoserne.

Rådmanden godkendte materialet til udvalget og det blev besluttet, at der skal overvejes kommunikationsmuligheder ift. materialet **(HVB)**.

6 FU og fysiske rammer (SOA)

Toke Agerschou og Tina Degn deltog

Materialet var sat på dagsordenen til orientering, da rådmanden har efterspurgt et overblik over fysiske forhold vedr. FU, herunder beslutninger om indflytning på skoler samt pædagogiske ledede legepladser og udemiljøer med behov for fysisk løft.

Materialet blev drøftet. Rådmanden finder optimering af fysiske, udendørs rammer for fritidsvirksomhed interessant, men grundet de aktuelle udsigter til besparelser gøres der ikke yderligere på nuværende tidspunkt

Ift. beslutningen om indflytning af klubber på skolerne er Midtbyklubben den klub, der er størst opmærksomhed omkring. Det blev besluttet, at der skal udarbejdes et notat, der skitserer konsekvenserne for Samsøgades Skole, såfremt der reduceres i anlægsøkonomien. I notatet skal kapacitetsudfordringen for Midtbyklubben ligeledes beskrives Rådmanden ønskede ligeledes et notat om klubben Peter Fabersvej 35, særligt klubbens økonomi **(SOA/TA)**.

Notatet med kernefortællingen om de pædagogisk ledede legepladser præsenteres for FOA

7 Forberedelse af møde i Børn og Unge-udvalget

Dagsordenen til udvalgmødet blev gennemgået og drøftet.

8 Evt.

Jan Præstholt orienterede om mødet med 6-by direktørerne, som var på besøg i Gellerup fredag. På mødet blev direktørerne enig om, at rådmændene skal inviteres med til næste møde, som blev besluttet skal afholdes i Aarhus til efteråret.

Helle Bach Lauridsen orienterede om overenskomstforhandlingerne og MBUs forberedelser.

9 Intern opfølgning - Lukket

Bilagsforside

Dokument Titel: Forklæde til udvalgmødet den 16_DOCX

Dagsordens titel Orientering om og drøftelse af
dagtilbudslov på udvalgmøde (OKJ)

Dagsordenspunkt nr 2



23. april 2018
Side 1 af 1

Forklæde til udvalgsmøde den 16. maj

Orientering om ny dagtilbudslov til Børn og Unge-udvalget den 16. maj 2018

Med afsæt i oplæg om ny dagtilbudslov ønskes en drøftelse i Børn og Unge-udvalget af de ændringer dagtilbudsloven medfører for henholdsvis den pædagogiske praksis og kommunalbestyrelsens forpligtelser fremadrettet (bilag a og b).

Oplægget om den ny dagtilbudslov har fokus på ændringer i den pædagogiske praksis, hvor hovedelementer er et fællespædagogisk grundlag for dagtilbuddene, en styrket pædagogisk læreplan, en styrket evalueringskultur og et stærkere forældresamarbejde. Dagtilbudsleder Kristine Schroll holder oplæg med udgangspunkt i perspektiverne i den ny dagtilbudslov pba. sit engagement i ministeriets mastergrupper, som er fundamentet for loven.

Med afsæt i den nye dagtilbudslov er en studiegruppe bestående af repræsentanter fra de faglige foreninger herunder BUPL og FOA samt Børn og Unge i gang med at udarbejde et fælles pædagogisk grundlag for dagtilbuddene i Aarhus Kommune (bilag C). I den forbindelse ønskes en drøftelse i udvalget af dette udkast og i forlængelse heraf mulighederne for, at det pædagogiske grundlag er afsæt for udviklingen af en Aarhus-aftale for de aarhusianske dagtilbud. Processen i forhold til dette vil dels være en fælles udmelding mellem rådmand og foreninger i forhold til det pædagogiske grundlag samt en efterfølgende drøftelse og godkendelse i udvalg og byråd.

Deltagere

Kristine Schroll (Dagtilbudsleder, medlem af BUPLs hovedbestyrelse og medlem af ministeriets udviklingsgruppe for ny dagtilbudslov)
Simone de Lemos (Sektionsleder, Læring og Udvikling)
Louise Heltborg Budde (Konsulent, Læring og Udvikling)

Vedhæftet er følgende:

- Bilag A: Oplæg om den ny dagtilbudslov
- Bilag B: Baggrundsbilag med hovedpointer fra den ny dagtilbudslov
- Bilag C: Udkast til pædagogisk grundlag

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

Pædagogik og Udvikling
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 30 52 68 73

Direkte e-mail:
lohebu@aarhus.dk

Sag: 17/055865-14
Sagsbehandler:
Louise Heltborg Budde

Bilag 2/5

**Dokument Titel: Beslutningsmemo til rådmand
 - udvalgmøde den 16_
 maj_DOCX**



Emne: **Udvalgs møde om dagtilbudsloven den 16. maj 2018**

9. januar 2018

Side 1 af 1

Til: Rådmanden

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Med henblik på forberedelse af Børn og Unge-udvalgets møde den 16. maj fremsendes materialet.

På udvalgs mødet lægges der først op til en drøftelse af dagtilbudsloven betydning for den pædagogiske praksis med et oplæg ved dagtilbudsleder Kristine Schroll, herunder kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse. Dernæst til en drøftelse af udkastet til et fælles pædagogisk grundlag for dagtilbuddene i Aarhus Kommune og muligheden for udviklingen af dette grundlag til en decideret Aarhusaftale.

Det er på nuværende tidspunkt er det aftalt, at rådmanden mødes med repræsentanter for de faglige foreninger i juni måned med henblik på drøftelse af et fælles pædagogisk grundlag og med afsæt heri udviklingen af en Aarhusaftale for dagtilbuddene i Aarhus Kommune.

Udkastet til et fælles pædagogisk grundlag drøftes på studiegruppemøde den 26. april 2018 og den 7. maj 2018. På rådmandsmødet den 2. maj 2018 orienteres om de faglige foreningers respons. På udvalgs mødet den 16. maj 2018 ønskes drøftelse og opbakning til denne proces.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles,

- At rådmanden drøfter og godkender oplæg og materiale til udvalgs møde den 16. maj 2018

BØRN OG UNGE

Pædagogisk Afdeling
Aarhus Kommune

Læring og Udvikling

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 85 76 67

Direkte e-mail:

risl@aarhus.dk

lohebu@aarhus.dk

Sagsbehandler:

Rikke Slot

Louise Heltborg Budde

Bilag 3/5

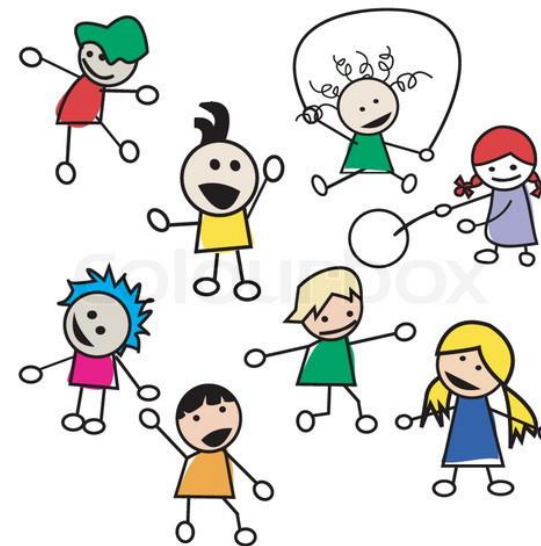
**Dokument Titel: Bilag A - Oplæg til
 udvalgmøde den 16_ maj
 2018_PPTX**



Bilag a

Ny dagtilbudslov

Udvalgsmøde den 16. maj 2018



Barnet er i centrum for en pædagogisk *grundlov* for dagtilbuddene

Det at være barn har en værdi i sig selv

Lysten til at lege, udforske og eksperimentere er i sig selv en resurse, der bør opmuntres og understøttes

Børnenes bidrag er væsentlige og vigtige elementer af det pædagogiske arbejde

Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige arbejde





Læreplanen er udgangspunktet for alt arbejde i dagtilbuddet

Læreplanen er et redskab for det pædagogiske personale til at skabe gode pædagogiske læringsmiljøer

Læreplanen opstiller mål for det pædagogiske læringsmiljø

Læringsmiljøet er afgørende for børns læring, udvikling og trivsel



En god evalueringskultur fører til højere kvalitet i dagtilbuddene



En stærk evalueringskultur har fokus på sammenhæng mellem det pædagogiske personales egen og fælles refleksion over praksis, de læringsmiljøer, de stiller til rådighed og børnenes trivsel, læring og udvikling

Systematisk refleksion over egen og fælles praksis i det daglige

Læreplanen evalueres hvert andet år



Forældrene har aktiv rolle i samarbejdet om børnenes hverdag

BØRN OG UNGE
Aarhus Kommune



Forældre skal involveres og inddrages aktivt samt have indflydelse på dagtilbuddets arbejde

Det daglige forældresamarbejde bygger på et tillidsfuldt samarbejde om børnenes trivsel, læring og udvikling

Forældresamarbejdet skal være differentieret og baseret på gensidige forventninger

Styrkelse af det formelle forældresamarbejde i dagtilbudsbestyrelsen, herunder nye kompetencer til bestyrelserne



Kommunalbestyrelsens forpligtigelse er at

Fastsætte og offentliggøre kommunens
rammer for dagtilbuddene, herunder
eventuelle prioriterede indsatser på området

Fastlægge retningslinjer som pejlemærke for
de fagprofessionelles arbejde, så
samarbejdet sker på baggrund af de politisk
vedtagne retningslinjer



Kommunalbestyrelsens forpligtigelse er at

Have en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet mindst hvert andet år

Føre tilsyn med indholdet af tilbuddene og den måde, hvorpå opgaverne udføres

Iværksætte tiltag, som kan understøtte og kvalificere dagtilbuddenes arbejde



Ministeriets milepæle



Feb 2018
Lovforslag fremsat

22. maj 2018
Lovforslaget forventes vedtaget

Juni 2018
Materialer fra ministeriet forventes

1. juli 2018
Ny dagtilbudslov vedr. læreplaner træder i kraft

1. januar 2019
Loven træder i kraft (frit valg og kombinationstilbud)

23. april
Styrelsesvedtægter for dagtilbud sendes i høring

16. maj
Udvalgsmøde
Orientering om ny dagtilbudslov

23. Maj
Høringsfrist for styrelsesvedtægter

Juni
Rådmand mødes med foreninger om pædagogisk grundlag og fælles aftale

27. juni
Temamøde i udvalget om tilsyn og kvalitetsudvikling

22. august
1. Byrådsbehandling af styrelsesvedtægter for dtl-bestyrelser

Efterår
Tema på udvalgsmøde om 0-6-årsområdet

Efterår
Byrådsindstilling om pædagogisk grundlag og evt. fælles aftale

1. oktober
Nye styrelsesvedtægter for dagtilbud træder i kraft

Børn og Unges milepæle



Bilag 4/5

**Dokument Titel: Bilag B - Baggrund om den
nye dagtilbudslov _DOCX**

Om den nye dagtilbudslov

Næsten alle danske børn går i vuggestue, børnehave eller dagpleje. Dagtilbuddene har en afgørende rolle i at give børn det bedste mulige afsæt for trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem hele livet.

Dagtilbudslovens §7

Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv

Formålsparagraffen

Det er i formålsparagraffen, at arbejdet i dagtilbuddene værdisættes. Den pædagogiske praksis skal have fokus på trygge læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Den nye dagtilbudslov har to indsatsområder

- Styrke kvaliteten i dagbuddene
- Øge fleksibiliteten for forældre til børn i dagtilbud

Kvaliteten i dagtilbud skal styrkes ved

- At et fælles pædagogisk grundlag fastsættes som fundamentet for en styrket pædagogisk læreplan
- At den pædagogiske praksis følges af en styrket evalueringskultur
- At pædagogiske ledere og faglig fyrtårne får tilbudt kompetenceløft
- Tæt samarbejde med forældre om børns trivsel, læring, udvikling og dannelse



Øget fleksibilitet for forældre til børn i dagtilbud skabes ved

- Bedre vilkår for private leverandører
- Frit valg af dagtilbud
- Mulighed for kombination af privat og kommunale pasningstilbud
- Ret til deltidsmodul for forældre på barsels- og forældreorlov

Dagtilbudsloven 3. behandles i Folketinget den 22. maj 2018

Den nye dagtilbudslov træder i kraft den 1. juli 2018

Et fælles pædagogisk grundlag

Det fælles pædagogiske grundlag sætter for første gang ord på, hvad der kendetegner arbejdet i danske dagtilbud.

Det fælles pædagogiske grundlag udgør en fælles retning for den pædagogiske praksis med et fælles børnesyn og læringsforståelse. Det fælles pædagogiske grundlag er fundamentet for en styrket pædagogisk læreplan.

Det pædagogiske grundlag lægger sig værdimæssigt op af ordlyden i formålsparagraffen for dagtilbuddene, hvor nøglebegreber er trygge pædagogiske læringsmiljøer, leg og børneperspektivet.

Børnesyn

Det at være barn har værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne.

Det fælles pædagogiske grundlag er fundamentet for den styrkede pædagogiske læreplan, som tager afsæt i et bredt læringsbegreb og som skal understøtte personale og ledelse i at skabe pædagogiske læringsmiljøer for og sammen med børnene.

Børnelivet er også et liv i sig selv. I Aarhus skal vi derfor stå sammen om at skabe en by, hvor det er godt at være barn og ung

- *Børne- og ungepolitikken*

Legen

Leg refererer til både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene.

I bemærkningerne til dagtilbudsloven fremhæves det, at al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige



læring og udvikling. Legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

I forlængelse heraf fastslås det, at det pædagogiske personale også må observere børnenes lege for at få idéer til, hvordan de kan tilrettelægge læringsmiljøet, så alle børn får erfaringer med at indgå i legefællesskaber og reflektere over, hvordan den pædagogiske tilrettelæggelse får betydning for dynamikkerne i børnefællesskaberne.

Gennem legen lærer børn at forhandle, at indgå kompromisser og at løse konflikter. Et af legens kendetegn er, at den er blevet til undervejs og at børn derfor må afstemme med hinanden hele tiden.

- *Arbejdsgruppens udkast til temabeskrivelser, brede, pædagogiske læringsmål og punkter om det gode læringsmiljø*

Læring

I dagtilbudsloven skal læring forstås bredt, og læring sker f.eks. ved leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler både om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse.

Læring i dagtilbud sker i en vekslen mellem bl.a. børneinitierede lege, voksenplanlagte aktiviteter og rutinesituationer som frokosten

Legen og en legende tilgang til læring, barnets interesser, undring og nysgerrighed samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling, er udgangspunktet for de læringsprocesser, som barnet indgår i

- *Master for en styrket læreplan s. 11 & 13*



Det fælles pædagogiske grundlag

...er baseret på et bredt læringsbegreb, hvor børnene er medskabere af egen læring i et pædagogisk læringsmiljø, som det pædagogiske personale har ansvaret for at organisere og etablere. Det pædagogiske personale har ansvar for at støtte, guide og udfordre børnene, både når der er tale om børne- og vokseninitierede aktiviteter, samt ved spontane og planlagte situationer i form af leg, aktiviteter og rutiner.

Dannelse

Med dagtilbudsloven skal dagtilbuddene som noget nyt fremme børns dannelse.

Dannelse refererer både til det pædagogiske formål, indhold og form. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i den daglige pædagogiske praksis, så børn oplever at medvirke i og have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset køn, alder og kultur

Dagtilbudslovens definition af dannelse

Dannelse skal forstås som en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed som rettesnor til at orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske.



Børneperspektivet

I bemærkninger til dagtilbudsloven fremhæves, hvordan samspillet mellem børn og voksne er essentiel i det gode læringsmiljø.

Det fremgår f.eks. at børn på f.eks. 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati må medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlig for at skabe.

Dagtilbuddene er forpligtede til at give børn medbestemmelse og skabe læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i børnenes perspektiver, hvor den børneinitierede leg fremmes af det pædagogiske personale, som værner om børnenes initiativ, fantasi og virkelyst

- Master for en styrket pædagogisk læreplan

En styrket pædagogisk læreplan

Den pædagogiske læreplan får en afgørende rolle i dagtilbuddet, idet den skal udmønte det fælles pædagogiske grundlag lokalt.

Læreplanen udarbejdes med udgangspunkt i et det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer.

I den pædagogiske læreplan opstilles mål for det pædagogiske læringsmiljø. Målene evalueres hvert andet år i sammenhæng til børns trivsel, læring og udvikling.

Den pædagogiske læreplan er først og fremmest et redskab til at skabe gode pædagogiske læringsmiljøer, og de brede pædagogiske læringsmål muliggøres alene gennem læringsmiljøets kvalitet

- *Master for en styrket læreplan, s. 14*

De seks læreplanstemaer

De seks læreplanstemaer skal forstås som en helhed i forhold til arbejdet med børns læring og udvikling, hvor den tematiske opdeling har til hensigt at understøtte, at dagtilbuddene har fokus på alle læreplanstemaer og dermed et nuanceret og helhedsorienteret perspektiv på børns trivsel, læring og udvikling.

De seks læreplanstemaer

- Alsidig personlig udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Kultur, æstetik og fællesskab
- Natur, udeliv og science
- Social udvikling

I den pædagogiske læreplan opstilles mål for det pædagogiske læringsmiljø. Målene er fastsat for hvert læreplanstema på bekendtgørelsesniveau.

Den pædagogiske læreplan skal fungere som et redskab, der understøtter det pædagogiske personale og ledelsens arbejde med at skabe gode læringsmiljøer for børnene.

Det pædagogiske læringsmiljø

Trygge og stimulerende pædagogiske læringsmiljøer er udgangspunktet for arbejdet med børns læring. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud er ikke kun to timer om formiddagen med pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. Det pædagogiske læringsmiljø skal være til stede hele dagen såvel ved modtagelsen af barnet, under bleskiftet, ved frokosten og ved planlagte forløb. Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige lege og bruge både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer

Læringsmiljøer af høj kvalitet i dagtilbud bygger på et samspil mellem mange faktorer

- Strukturelle parametre (normering, personalets uddannelse og kompetencer, børnegruppernes størrelse, fysiske rammer, digitale redskaber, den æstetiske udformning mv.)
- Proceselementer (det empatiske samspil med andre børn, mellem barn/børn og det pædagogiske personale, forældresamarbejdet, hverdagens rytme og stimulerende læringsmiljøer.

(Master for en styrket læreplan, s. 14)

Læreplanen jf. §§8-9 i dagtilbudsloven

- Alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig læreplan
- Hele børnegruppen skal være omfattet af en læreplan – under hensyntagen til aldersgrupper
- Læreplanen tager højde for børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger
- Af læreplanen skal det fremgå, hvordan dagtilbuddet gennem hele dagen etablerer et pædagogisk miljø

En styrket evalueringskultur

Med den nye dagtilbudslov er der kommet et fornyet og styrket fokus på betydningen af evaluering i arbejdet med at udvikle kvaliteten af den pædagogiske praksis.

Dagtilbudsloven § 9, stk 3

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

I Masteren for en pædagogisk læreplan peges der på, at forskning viser, at dagtilbud af høj kvalitet generelt er mere fagligt selvkritiske og reflekterende i deres vurdering af kvaliteten i deres dagtilbud. Pædagogisk personale i dagtilbud af lav kvalitet har derimod en tendens til at finde årsagsforklaringer i eksterne faktorer og vurderer ofte sig selv mere positivt, end en ekstern evaluering gør. Det tyder på, at en faglig selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering bidrager til at få øje på sin praksis, tænke over den, og kunne se mulighederne for at ændre den, hvis der er behov for dette.



En velfungerende evalueringskultur baserer sig på, at det pædagogiske personale og ledelse fastholder praksis gennem pædagogisk dokumentation og systematisk refleksion over indsats og resultater

(Master for en pædagogisk læreplan, s. 18)

En styrket pædagogisk læreplan er således båret af en stærk og ambitiøs dokumentationspraksis i en systematisk evalueringskultur.

Evalueringskulturen skal være en integreret del af den daglige praksis og understøtte en stærkere pædagogisk praksis, samtidig med, at målene for det pædagogiske læringsmiljø beskrevet i den pædagogiske læreplan skal evalueres mindst hvert andet år i sammenhæng til børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dagtilbudsloven § 9, stk. 2

[..]Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år.

Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål, som er fastsat i medfør af §8, stk. 9, herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

I forlængelse af at dagtilbudsloven stiller skarpt på betydningen af en stærk evalueringskultur for kvaliteten af dagtilbuddet peges der samtidig på, at ressourcerne anvendt til evaluering skal stå mål med effekten.

Undersøgelser viser, at personale og ledere oplever, at dokumentation ofte er meningsfuld, men også tager tid væk fra børnene [...] Det er afgørende, at dokumentationen er meningsfuld og anvendes som led i evalueringen og udvikling af arbejdet med børnene

(Master for en styrket pædagogisk læreplan, s23)

Kompetenceløft i dagtilbuddene.

Ministeriel pulje til flere pædagoger i daginstitutioner med mange børn i udsatte positioner

Ministeriel pulje til praksisnær kompetenceudvikling af pædagoger i daginstitutioner med mange børn i udsatte positioner



Et af hovedformålene i den nye dagtilbudslov er at styrke forældresamarbejdet om børns trivsel, læring og udvikling bl.a. med begrundelse i, at forskning viser, at samarbejdet med forældre har stor betydning for kvaliteten af læringsmiljøet.

Således fastsættes i formålsparagraffen i dagtilbudsloven, at dagtilbud og forældre i samarbejde skal sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud samt mellem dagtilbud. Ligesom det i bemærkningerne til lovgivningen fastslås, at forældresamarbejde ikke alene handler om sociale arrangementer, men også hvordan dagtilbud og forældre sammen arbejder med at skabe den bedste trivsel og læring for barnet og børnegruppen – på tværs af dagtilbud og hjem.

Forældrene skal involveres og inddrages aktivt i at have indflydelse på dagtilbuddenes arbejde. Der skal være plads til samskabelse, vejledning og differentiering i forhold til forskellige familiers behov, og alle skal opleve, at de bliver set, hørt og har indflydelse.

I lyset af at en stor del af samarbejdet med forældre foregår via den formaliserede forældrebestyrelse, lægger lovforslaget op til at styrke forældrenes beføjelser i arbejdet i dagtilbudsbestyrelserne, dels i forhold til repræsentation dels i form af minimums-kompetencer.

Dagtilbuddet har ansvar for at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet, der skal være differentieret og baseret på lokale traditioner, ønsker og den enkelte families behov.

Sammen med forældrene afstemmer personale og forældre gensidige forventninger til hinanden i forhold til både det individuelle forældresamarbejde og det generelle forældresamarbejde

- *Master for en styrket læreplan, s. 15*

Kommunalbestyrelsens forpligtelser

Den kommunale tilsynsforpligtelse er uændret i den kommende dagtilbudslov.

Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet af tilbuddene efter denne lov og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at mål og rammer, der er fastsat efter §3, samt rammer og eventuelt prioriterede indsatser fastsat efter §3a, efterleves (§5)

Det betyder, at kommunalbestyrelsen har

Ændringer i styrelsesvedtægter på baggrund af ændringer i dagtilbudsloven

1) Alle enheder i et dagtilbud er repræsenteret i dagtilbudsbestyrelsen

2) Dagtilbudsbestyrelsens minimums-kompetencer udvides ved at forældre skal fastsætte principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem. F.eks.

tilsyn med, at dagtilbuddene efterlever lovgivningsmæssige krav og kommunalt fastsatte rammer, retningslinjer og eventuelle prioriterede indsatser. Den enkelte kommune beslutter, hvordan tilsynet konkret organiseres og tilrettelægges.

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kommunens rammer for dagtilbuddene, herunder eventuelle prioriterede indsatser på området (§3a)

Hvert andet år skal der være en politisk drøftelse i kommunalbestyrelsen ift. retning og prioriterede indsatser for dagtilbudsområdet. Det er dermed forsat Børn og Unges opgave at sikre et tilstrækkeligt vidensgrundlag for, at der kan foretages en kvalificeret politisk drøftelse af dagtilbudsområdet.

Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der mindst hvert andet år sker en politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer og evt. prioriterede indsatser bidrager til, at dagtilbuddene kan opfylde de krav, der følger af dagtilbudsloven (§3a)

Kommunalbestyrelsen skal sikre, at dagtilbuddene i relation til den pædagogiske opgave ledes alene med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan (§8, stk. 7)



Den politiske drøftelse skal sikre politisk fokus på dagtilbudsområdet og på om der er den rette sammenhæng mellem de kommunalt fastsatte rammer og fokusområder og dagtilbuddenes mulighed for at opfylde de krav, der følger af dagtilbudsloven. Drøftelsen kan tage udgangspunkt i det generelle tilsyn med dagtilbuddene og i andre relevante beskrivelser,

informationer og eksisterende nøgletal. Dette kan f.eks. være:

- Forældrenes tilfredshed med dagtilbuddene
- Det pædagogiske personales sygefravær
- Forholdet mellem andelen af uddannet og ikke-uddannet personale i kommunens dagtilbud
- Antallet af elever, der må gå børnehaveklassen om
- Antallet af børn og elever i henholdsvis 3-års-alderen og i begyndelsen af børnehaveklassen, der har behov for sprogstimulering
- Afdækning af det pædagogiske personales kompetenceprofil i kommunen m.v.
- Evalueringskulturen

Kommunalbestyrelsen beslutter, om der i medfør af drøftelsen skal iværksættes tiltag, som kan understøtte og kvalificere dagtilbuddenes arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn, der fremmer trivsel, læring og udvikling og dannelse (§3a)

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer

Som led i arbejdet med at skabe en større og mere tydelig sammenhæng og kontinuitet i 0-6-årige børns liv, skal kommunalbestyrelsen fastsætte retningslinjer for samarbejdet mellem dele af den kommunale forvaltning og øvrige tilbud.

Retningslinjerne skal fungere som et pejlemærke for de fagprofessionelles arbejde, så samarbejdet sker på baggrund af de politisk vedtagne retningslinjer

Kommunalbestyrelsen skal som led i fastsættelsen af rammer efter stk. 2 og med henblik på at skabe sammenhæng i børns liv og kontinuitet i overgangen mellem tilbud fastsætte retningslinjer om følgende:

- 1) samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skolen,
- 2) samarbejdet mellem dagtilbud og andre relevante aktører, herunder sundhedsplejen og Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), og
- 3) videregivelse af relevante oplysninger ved børns overgange fra sundhedsplejen til dagtilbud og fra dagtilbud til skolefritidsordning eller fritidshjem og

Der skal endvidere foretages en samlet formidling af kommunens rammer, retningslinjer m.v. for dagtilbudsområdet gør det lettere for forældre og fagprofessionelle at finde relevante oplysninger samt opnå kendskab til kommunens rammer, prioriterede indsatser, retningslinjer, frister m.v. på dagtilbudsområdet”



Øget fleksibilitet for forældre til børn i dagtilbud

Det andet hovedspor i ændringerne i dagtilbudsloven har fokus på at skabe større fleksibilitet for forældre til børn i dagtilbud. Lovforslaget lægger op til, at familier skal have større valgfrihed i måden at tilrettelægge pasning, og fokus på de individuelle behov styrkes.

Bedre mulighed for at vælge et bestemt dagtilbud

Med den nye dagtilbudslov får forældre mulighed for ønske et konkret tilbud blandt alle kommunens dagtilbud. Herudover får alle ret til at blive stående på ventelisten til det foretrukne dagtilbud, uanset om man har taget imod en plads efter pasningsgarantien.

Bedre vilkår for private leverandører

Forældre skal have mulighed for at vælge mellem en bred vifte af tilbud, så der findes et dagtilbud, der passer til lige netop deres familie. Med den nye dagtilbudslov skal rammevilkårene for kommunale og private dagtilbud være lige.

Kombinationstilbud til familier med skæve arbejdstider

Med den nye dagtilbudslov bliver det muligt for familier med et dokumenteret behov at kombinere en deltidsplads i et kommunalt tilbud med et tilskud fra kommunen, som kan bruges til f.eks. en privat børnepasser.

Ret til deltidsmodul for forældre på barsel- eller forældreorlov

Kommunen skal tilbyde forældre mulighed for at vælge et deltidsmodul i forbindelse med barsel- eller forældreorlov mod reduceret betaling.

Informationsportal og - kampagne

Udover at give forældre flere muligheder for sammensætning af pasning efter deres individuelle behov, medfører lovforslaget også et initiativ om større gennemsigtighed i udbuddet af tilbud. I den forbindelse igangsættes en informationskampagne, der oplyser om de muligheder, der eksisterer for pasning.

I løbet af 2018 vil regeringen ydermere lancere en informationsportal over alle landets dagtilbud med informationer, som er vigtige for valg af daginstitution. Det kan f.eks. være antal lukkedage, pædagogandele, normering, antal børn med dansk som andet sprog med videre.



Bilag 5/5

**Dokument Titel: Bilag C -Udkast til fælles
pædagogisk grundlag for
dagtilbud pba møde 1-
4_DOCX**



UDKAST: Fælles grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune
Dette er et foreløbigt udkast, som ikke er endelig godkendt i studiegruppen samt ikke er drøftet og godkendt af Rådmand eller Udvalg.

23. april 2018
Side 1 af 6

Indledning

På tværs af Børn og Unge og de faglige organisationer er vi enige om et fælles grundlag for arbejdet i dagtilbud i Aarhus Kommune. Dagtilbudslovens beskrivelse af pædagogisk grundlag ligger værdimæssigt i tråd med Aarhus Kommunes børne- og ungepolitik og strategier, der stadig vil være fundamentet for arbejdet med børnene og de unge i Aarhus i et 0-18-årsperspektiv. Det fælles grundlag er derfor udarbejdet ud fra formuleringer fra dagtilbudslovens rammesætning og vores lokale børne- og ungepolitik, strategier med videre.

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

Læring og Udvikling
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 20 58 51 82

Direkte e-mail:
risl@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Rikke Slot

Fælles grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune

I Aarhus Kommune lægger vi vægt på trivsel, læring og udvikling for alle børn og unge og på at have høje ambitioner på alle børns vegne. Barndommen har en værdi i sig selv, og vi arbejder ud fra et helhedssyn på barnet og vægter samskabelse med forældrene højt. Samtidig har vi fokus på en tidlig, rettidig indsats og på at skabe gode børnefællesskaber for alle børn med et særligt øje for børn i udsatte positioner.

Vi udvikler stærke pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter at børneperspektivet, legen og en legende tilgang til læring er grundlæggende for arbejdet på dagtilbudsområdet. Vi lægger vægt på kritisk refleksion over egen og fælles pædagogisk praksis og på at arbejde vidensbaseret med at udvikle praksis til gavn for børnene og de unge.

Det er på det grundlag at dagtilbuddene skal udarbejde den pædagogiske læreplan og udvikle de pædagogiske læringsmiljøer. For at skabe dagtilbud af høj kvalitet med stærke pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, forholder vi os til nedenstående elementer fra det pædagogiske grundlag beskrevet i dagtilbudsloven.

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber
- Pædagogiske læringsmiljøer
- Forældresamarbejde
- Børn i udsatte positioner
- Sammenhæng med børnehaveklassen
- Læreplanstemaerne



23. april 2018
Side 2 af 6

Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv, og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn. Vores udgangspunkt er, at alle børn og unge trives og udvikler sig, når de har passende udfordringer, ser mening og oplever anerkendelse og social samhørighed i forpligtende, rummelige og givende fællesskaber.

Dannelse og børneperspektiv

Børnenes skal føle sig set og forstået og opleve at have en demokratisk stemme. Børnene skal være aktive medskabere af deres egen læring og udvikling inden for de rammer, som de voksne har ansvaret for. Der skal lyttes til børnenes oplevelse af, hvordan det er at være i dagtilbud. Hvordan er deres oplevelse af om de mestrer, kan finde mening og hører til? Barnets oplevelse af indflydelse er en tidlig del af deres dannelsesproces og af udviklingen af demokratisk forståelse.

Legen

Børneperspektivet, legen og en legende tilgang til læring er grundlæggende for arbejdet på dagtilbudsområdet. Leg betyder både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene. Begge dele skal gives plads i hverdage i dagtilbuddet, og vægtningen skal tilpasses behovene i børnegruppen, således at fx børn i udsatte positioner understøttes i deres leg som en del af fællesskaberne.

Læring

Børn lærer ved at udforske deres omverden med krop og sanser, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved selv at undres og stille spørgsmål. Børn lærer også ved at eksperimentere, prøve sig frem, fejle, gøre opdagelser og finde innovative løsninger. Børn lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner med de andre børn og de voksne i dagtilbuddet. Motivation og passende udfordringer gennem leg og læring har betydning for at lære og udvikle sig – både som individ og som del af et fællesskab. Børn har brug for voksne, der sætter rammer, guider og vil noget med dem, men de har også brug for plads til at være sig selv og til at gøre deres egne erfaringer.

Læring i dagtilbud sker i en vekslen mellem for eksempel spontane, børneinitierede lege, rutinesituationer og aktiviteter planlagt af de voksne. Når der arbejdes målrettet med børnenes læring skal tilgangen være og eksperimenterende, så både læringens indhold og form giver mening for børnene.

Børnefællesskaber



Fællesskaber udgøres af dem vi er, og det vi laver sammen. Alle børn i dagtilbud skal være en værdsat del af et fællesskab, og fællesskaberne skal have noget at byde på for alle børn. Al leg, læring og dannelse sker i børnefællesskaber, som de voksne sætter rammerne for og dagtilbuddenes hverdag skal skabe plads til at børnene kan indgå i både kendte og nye relationer på tværs af alder, køn og kultur. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe balancen mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet, og forældrene har et medansvar for at skabe velfungerende børnefællesskaber.

23. april 2018
Side 3 af 6

Pædagogiske læringsmiljøer

Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal være til stede hele dagen fra modtagelsen om morgenen til de sene eftermiddagstimer. Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige og udviklende lege og bruge både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer. I arbejdet med børn i dagtilbud er fokus på at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der ud fra et helhedssyn understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn. Det kræver viden, der med afsæt i faglig refleksion, skal bruges til at udvikle læringsmiljøerne.

Forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde om børnenes trivsel, læring og udvikling er af afgørende betydning. Forældrene skal derfor både inddrages aktivt i og have indflydelse på dagtilbuddenes arbejde. Samarbejdet sker både i form af det formelle bestyrelsesarbejde og samarbejdet i hverdagen på tværs af dagtilbud og hjem det enkelte barn, og om skabelsen af inkluderende børnefællesskaber.

I det daglige forældresamarbejde indgår samskabelse, men også vejledning af og sparring med forældrene om, hvordan de understøtter deres barns trivsel, læring og udvikling, med afsæt i den enkelte families behov.

Det pædagogiske personale og forældrene afstemmer forventningerne til hinanden og samarbejdet, og alle skal opleve, at de bliver set, hørt og har indflydelse.

Børn i udsatte positioner

Dagtilbud af høj kvalitet med gode pædagogiske læringsmiljøer har stor betydning for alle børn, men særligt for børn i udsatte positioner. Børn kan være i udsatte positioner af vidt forskellige grunde, og det pædagogiske personale og andre fagprofessionelle har ansvar for at identificere og støtte det enkelte barn, så alle har en plads i fællesskabet. Børnene skal understøttes, så de både udfordres og oplever mestring i det almene fællesskab og ind i mellem efter behov i mindre gruppesammenhænge med et særligt fokus.



23. april 2018
Side 4 af 6

Sammenhæng med børnehaveklassen

Sammenhæng i børnenes liv betyder at skolen skal være børneparat og bygge videre på et tydeligt børneperspektiv, der tager over hvor dagtilbuddet slipper. Det betyder også at det skoleforberedende arbejde i dagtilbud især handler om at understøtte børnenes sociale kompetencer og dermed give børnene færdigheder, så de kan møde det nye med tro på egne evner, nysgerrighed og gå-på-mod. Samtidig skal der være en vis genkendelighed på tværs og dagtilbud og skole samarbejde om fx tematiske og pædagogiske forløb.

Læreplanstemaerne

Læreplanstemaerne er tilsammen udtryk for et bredt læringssyn. Opdelingen i temaer skal sikre fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling i dagtilbud, men det er afgørende at temaerne tænkes i en sammenhæng i dagtilbuddenes arbejde. Samtidig er det vigtigt, at der i de enkelte dagtilbud afsættes ressourcer og kompetencer til at understøtte de enkelte læreplanstemaer, herunder at de sættes i spil med hinanden.

Der er i alt seks læreplanstemaer: "Alsidig personlig udvikling", der omhandler at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden i et læringsmiljø præget af både tryk og nysgerrighed, så de udvikler bl.a. engagement, livsduelighed, kompetencer til deltagelse mv. "Social udvikling", der omhandler hvordan alle børn skal trives og opleve at høre til i sociale fællesskaber og hvor læringsmiljøet understøtter, at alle børn udvikler empati og relationer, der bidrager til en demokratisk dannelse.

"Kommunikation og sprog", der omhandler at alle børn skal udvikle sprog, så de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden. Dette foregår bl.a. ved at de gradvist udvikler sproget og opnår erfaringer med at sprogliggøre tanker, behov og ideer. "Krop, sanser og bevægelse", der omhandler hvordan alle børn udforsker og eksperimenterer med mangfoldige måder at bruge kroppen på og udvikler krops- og bevægelsesglæde, både i ro og aktivitet.

"Natur, udeliv og science", der handler om at alle børn skal have konkrete erfaringer med og lyst til at udforske natur og naturfænomener og får en begyndende forståelse for bæredygtighed. Samtidig understøtter det at alle børn aktivt forholder sig til naturfænomener i deres hverdag og får erfaringer med årsag virkning, og sammenhænge og en begyndende matematisk forståelse. "Kultur, æstetik og fællesskab" omhandler, hvordan alle børn indgår i ligeværdige og mangfoldige fællesskaber på tværs af kulturelle baggrunde, normer mv, og at de får kulturelle oplevelser, så deres fantasi, nysgerrighed og kreativitet stimuleres og de får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.



En evaluerende pædagogisk praksis

En evaluerende pædagogisk praksis handler om, hvordan vi udvikler kvaliteten lokalt i dagtilbuddet, afdelingen og på den enkelte stue, men også i forhold til den samlede retning og udvikling af hele dagtilbudsområdet.

23. april 2018
Side 5 af 6

Vi arbejder i Børn og Unge med afsæt i det lokale og det politiske kvalitetsårshjul på dagtilbudsområdet. Kvalitetsrapporterne og -samtalerne er med til at kvalificere både den lokale faglige refleksion og indsats og den politiske beslutningsproces. Kvalitet i dagtilbud skal dokumenteres i bred forstand. Både lokalrapporter og hovedrapporten til byrådet skal afrapportere kvaliteten af læringsmiljøet, den lokale pædagogiske praksis i forhold til fx refleksion og børnenes udbytte af dagtilbuddets læringsmiljø, herunder udmøntningen af læreplanstemaerne, eksempelvis i forhold til sprog, robusthed.

Der skal være en balance mellem meningsfuld lokal dokumentation og refleksion over egen og fælles praksis og den fortsatte kommunale tilsynsforpligtelse i forhold til dagtilbuddene, der forudsætter at der kan samles op og skabes et generelt billede af kvaliteten på tværs af dagtilbuddene i Aarhus.

Udvikling af den pædagogiske praksis.

Professionel dømmekraft og en systematisk faglig og kritisk refleksion over egen og fælles praksis er et vigtigt grundlag for lokalt at udvikle dagtilbud af høj kvalitet. Med afsæt i kulturudviklingsprocessen Stærkere Læringsfællesskaber skal der i dagtilbuddet, afdelingen og på den enkelte stue udvikles en systematisk, kritisk refleksion over egen og fælles praksis og en stærk feedbackkultur. Ledelsen har ansvaret for at refleksionen er integreret i hverdagen og organiseret, så det understøtter udviklingen af det pædagogiske læringsmiljø. Refleksionen forudsætter at man er nysgerrig og undersøgende på hinandens praksis, søger sparring og tilbyder hjælp. Samtidig skal man turde udfordre hinandens vaner og rutiner og gøre det naturligt at dele viden og ideer til nye løsninger på tværs. Derved opbygges og udvikles den professionelle kapacitet og dømmekraft.

Den faglige refleksion sker med afsæt i både kvantitative og kvalitative data, eksempelvis barnets/børnenes egne produktioner, meninger, og udtryk, forældres informationer og holdninger, det pædagogiske personales erfaringer, observationer, viden fra børnenes leg og fortællinger fra praksis, socioøkonomi, viden baseret på forskning, resultater af undersøgelser og screeninger. Refleksionen over egen og fælles praksis bruges til at styrke de pædagogiske læringsmiljøer, vi stiller til rådighed for børnene. Viden om det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse bliver at bruge som afsæt for at kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.



Når det handler om kvalitet i dagtilbud i skal der også være fokus på den strukturelle kvalitet og stabilitet for børnene og det pædagogiske personale, herunder organiseringen af dagtilbuddets fysiske rammer, personaleomsætning, andelen af uddannet personale og organiseringen af hverdagen.

23. april 2018
Side 6 af 6

Den politiske opfølgning og udvikling

Byrådet har ansvaret for dagtilbuddene og ansvaret for at føre tilsyn med at dagtilbuddene efterlever lovgivningsmæssige krav. Byrådet skal definere rammer for dagtilbuddene og skal også definere retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud og andre aktører som fx sundhedsplejen, PPR mv. Byrådet skal desuden sikre at den pædagogiske læreplan og dens børnesyn og brede læringsforståelse er udgangspunktet for al ledelse af det pædagogiske arbejde i dagtilbuddene.

Udviklingen på dagtilbudsområdet skal drøftes politisk mindst hvert andet år, og dette foregår som en del af det toårige kvalitetsårshjul. Afsættet for drøftelsen skal være, hvordan kommunens rammer og prioriterede indsatser understøtter, at dagtilbuddene kan opfylde dagtilbudslovens krav. Drøftelserne tager udgangspunkt i det tilsyn, kommunen fører med dagtilbuddene og andre relevante informationer og nøgletal. Hovedrapporten danner grundlaget for den politiske drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet med yderligere mulighed for temadrøftelser om emner af særlig interesse.

Den politiske drøftelse kan medføre iværksættelse af tiltag til at understøtte og kvalificere dagtilbuddenes arbejde med udvikle stærke pædagogiske læringsmiljøer, der fremmer børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det skal vurderes i hvilket omfang nye tiltag understøtter dialogen mellem dagtilbud og forvaltning eller understøtter det pædagogiske tilsyn og derigennem bidrager til at udvikle kvaliteten. Samtidig skal nye tiltag være meningsfulde og i tråd med den pædagogiske læreplan.